

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 9 februari 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1940/41 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

(1:a avd.)

A. Utrikesdepartementet.

1:o) **Avlöningar.** I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1940/41 har Kungl. Maj:t, under återopande av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 4 januari 1940, föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 2—5) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41;

dels ock till Utrikesdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 963,600 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 842,800 kronor.

Beträffande anslagsbehovet för nästa budgetår inhämtas av propositionen i huvudsak följande.

Anslagsposten Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, vilken i gällande avlöningsstat är uppförd med 557,900 kronor, synes med hänsyn till de i sparsamhetssyfte anbefallda restriktiva bestämmelserna i avseende å vikariatsförordnanden böra sänkas med 21,700 kronor till 536,200 kronor.

Med anledning av att en å övergångsstat uppförd befattning som legationsråd, lönegraden A 30, med utgången av januari månad 1941 blir vakant på grund av att innehavaren av befattningen då uppnår pensionsåldern, kan anslagsposten Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat för nästa budgetår minskas med 5,300 kronor till 17,300 kronor. I samband härmed erinrar departementschefen om de skäl, som föranledde att befattningen på sin tid sattes på övergångsstat, och redogör för de tjänsteuppgifter, som åligga befattningshavaren i fråga. Enligt numera vunnit erfarenhet borde befattningen återföras till ordinarie stat, men förslag här om synes med hänsyn till tidsförhållandena böra uppskjutas till ett annat år. De ifrågakvarande tjänsteuppgifterna, som bland annat innefatta att mottaga och i förekommande fall till vederbörande myndigheter förmedla

de främmande diplomaternas framställningar och önskemål i avseende å deras praktiska angelägenheter, rättsliga ställning, privilegier o. s. v., anses i stället böra uppdragas åt en på personalavdelningens andra byrå för närvarande anställd förste sekreterare, vilken härför bör åtnjuta särskilt arvode. lämpligen i runt tal motsvarande skillnaden i lön mellan lönegraderna A 30 och A 26, eller 2,000 kronor. I anslutning härtill föreslås anslagsposten Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, höjd från nuvarande 8,000 kronor till 10,000 kronor.

I avseende å anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal m. m., 144,900 kronor, är en väsentlig höjning erforderlig. Krisläget har medfört en ökning av arbetsbördan, som nödvändiggjort anställande av ett betydande antal nya biträden av de kategorier, vilka avlönas av ifrågavarande anslagspost. De mest betydande utgiftsökningarna hänföra sig till dels departementets expedition för utländska passärenden, dels handelsavdelningen, dels slutligen chiffreringstjänsten. För det nästkommande budgetåret erfordras en ökning av delposten till grundavlöningar m. m., nu 135,900 kronor, med 124,100 kronor till 260,000 kronor. Delposten till avlöningsförhöjningar m. m. anses ej behöva höjas, eftersom anslagsökningen i huvudsak avser nyanställd, delvis tillfällig personal.

Anslagsposten: Rörligt tillägg, vilken, liksom andra motsvarande poster å den gällande riksstaten, är beräknad för ett tillägg av sex procent, föreslås uppräknad efter ett tillägg av nio procent till 65,100 kronor.

Utskottet.

Vad Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt i skilda avseenden föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.		Kronor.
1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena		30,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>		536,200
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>		17,300
4. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t		10,000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal m. m.:		
	Kronor.	
a. Grundavlöningar m. m.	260,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	9,000	269,000

6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:		
a. Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena	Kronor. 20,000	Kronor.
b. Representationsbidrag till kabinettssekreteraren	6,000	
c. Hyresbidrag till kabinettssekreteraren	4,000	
d. Representationsbidrag till chefen för pressbyrån	6,000	36,000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		65,100
		Summa kronor 963,600;

b) till *Utrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 963,600 kronor.

2:o) **Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 5 och 6), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 75,000 kronor, avseende delposten till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 295,000 kronor.

B. Sveriges representation i utlandet.

3:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 6—9) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41;

dels ock till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,094,700 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1939/40 uppfört med 3,154,200 kronor.

Departementschefen framhåller beträffande anslagets beräkning för nästa budgetår, att anslagsposten till *Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* genom begränsning ifråga om vikariatsförordnanden vid beskickningar och

konsulat synes kunna sänkas med 30,000 kronor. Höjningen av anslagsposten till rörligt tillägg, vilken för innevarande budgetår visat sig vara väl högt beräknad, kan begränsas till 15,500 kronor, varav följer, att nämnda anslagspost bör bestämmas till 90,000 kronor.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän föreslås sänkt med tillsammans 45,000 kronor. Denna sänkning möjliggöres främst därigenom, att vissa befattningshavare, vilka antingen på grund av de politiska förhållandena måst hemkallas eller av olika skäl under en tid kunnat avvaras på sina poster, beordrats att tjänstgöra i utrikesdepartementet. I samband härmed anmäler departementschefen, att det med hänsyn till vissa med kriget sammanhängande förhållanden befunnits nödvändigt att förordna en lönad tjänsteman i mellangraderna såsom chef för det olönade konsulatet i Stettin. Härigenom inbesparas å nu förevarande anslagspost det ortstillägg han hittills åtnjutit.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den begärda medelsanvisningen, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.		Kronor.
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>		1,110,000
2. Expektansarvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>		75,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m.:	Kronor.	
a. Grundavlöningar m. m.	93,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	7,200	100,200
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:		
a. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	1,250,500	
b. Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	100,000	
c. Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i>	176,000	
d. Chargé d'affairstillägg, <i>förslagsvis</i>	16,000	
e. Bidrag för inköp av automobil, <i>förslagsvis</i>	10,000	
f. Ersättning för hållande av auto- mobil, <i>förslagsvis</i>	39,000	

	Kronor.	Kronor.
g. Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	30,000	
h. Språktillägg, <i>förslagsvis</i>	8,000	
i. Prisutjämningsstillägg	90,000	1,719,500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		90,000
	Summa kronor 3,094,700;	

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,094,700 kronor.

4:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, sid. 9 och 10) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för attachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41;

dels ock till Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 207,900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 155,000 kronor.

För att utrikesförvaltningen skall kunna gå i land med sin i hög grad ökade och ständigt mera maktpåliggande arbetsbörda utan utvidgning av de egentliga personalkadrerna, har erfordrats, att jämförelsevis riklig tillgång beretts till arbetshjälp, ej blott för renskrift och andra kontorsgöromål utan även för mera kvalificerade uppgifter. I sistnämnda syfte har ett betydligt större antal attachéer måst anställas, än vad under normala tider behövt ifrågakomma. För bestridande av den härav föranledda kostnadsökningen beräknas en höjning med 45,000 kronor av posten till grundavlöningar m. m. samt med 2,000 kronor av posten till särskilda löneförhöjningar (ortstillägg). Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås med hänsyn dels till personalökningen, dels till det beräknade högre procenttalet höjd med 5,900 kronor. Anslaget föreslås sålunda av departementschefen höjt med sammanlagt 52,900 kronor till 207,900 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslagsbeloppet, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för attachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal

m. m.:	Kronor.	Kronor.
a. Grundavlöningar m. m.	120,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	1,000	121,000

Statsutskottets utlåtande Nr 3.

2. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän (ortstillägg), <i>förslagsvis</i> ..	Kronor. 76,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10,900
	<hr/> Summa kronor 207,900;

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 207,900 kronor.

5:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, sid. 10 och 11) och under erinran att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.	Kronor.
1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	26,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal m. m.:	Kronor.
a. Grundavlöningar m. m.	44,600
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	3,900
	<hr/> 48,500
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän (ortstillägg), <i>förslagsvis</i>	54,700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4,500
	<hr/> Summa kronor 134,200;

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 134,200 kronor.

6:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 11), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 40,000 kronor, som är föranledd av att krisläget medfört ett ytterligare behov av personal för renskrift och annat tekniskt kontorsarbete, hemställer utskottet.

att riksdagen må till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

7:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, sid. 11 och 12) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 150,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 170,000 kronor.

8:o) **Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 8, sid. 12) och under erinran, att i riksstaten för innevarande budgetår uppförts anslag för ifrågavarande ändamål med samma belopp som det nu äskade, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 115,000 kronor.

9:o) **Ersättningar åt olönade konsulter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, sid. 12) att till Ersättningar åt olönade konsulter för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 185,000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål uppfört ett förslagsanslag av 140,000 kronor.

Departementschefen har erinrat därom, att i fjolårets statsverksproposition anmäldes, hurusom i samband med Österrikes införlivande med Tyskland den olönade konsulsposten i Wien ställts under ledning av en tjänsteman tillhörande den vanliga utrikeskarriären. En motsvarande anordning har, anmäler departementschefen nu, sedermera vidtagits i avseende å konsulatet i Prag och nu i dagarna även i Stettin. Denna provisoriska och givetvis endast för helt exceptionella förhållanden lämpade anordning anser departementschefen böra tills vidare få bestå. Den ökning av arbetsbördan, särskilt genom tillkomsten av mera maktpåliggande uppgifter, som nödvändiggjort förordnande av karriärtjänstemän på de angivna tre platserna, har emellertid, framhåller departementschefen vidare, även medfört en höjning av kostnaderna för konsulatens skötsel, och eftersom dessa konsulat budgettekniskt alltjämt kvarstå såsom honorära, drabbar kostnadsökningen nu förevarande anslag. Av detta skäl samt även med hänsyn till vissa smärre höjningar av kontorskostnadsbidrag, som på en del andra håll måst beviljas, erfordras en höjning av anslaget med sammanlagt 45,000 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Ersättningar åt olönade konsulter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 185,000 kronor.

10:o) **Rese- och flyttningersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, sid. 12 och 13) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rese- och flyttningersättningar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 265,000 kronor.

11:o) **Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, sid. 13) att till Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 310,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 260,000 kronor.

Departementschefen har beträffande anslagsbehovet för nästa budgetår framhållit, att det, trots anbefalld återhållsamhet i avseende å alla nyanskaffningar av inventarier m. m. och andra inköp, med nuvarande omfattning av utlandsmyndigheternas arbete är erforderligt, att anslaget höjes med 50,000 kronor.

Utskottet.

Då utskottet ej har något att erinra mot beräkningen av förevarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 310,000 kronor.

12:o) **Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 13), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en av krisläget föranledd höjning med 50,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

C. Internationella byråer m. m.

13:o) **Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, sid. 13 och 14) att för gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 475,000 kronor.

Förbundets utgiftsbudget för år 1939 slutade på ett belopp av 32,234,012 schweiziska francs. Inkomstbudgeten för samma år fastställdes till ett belopp av guldfrancs 22,799,327: 18. Från detta belopp avgick emellertid ett belopp av guldfrancs 2,373,058: 77, utgörande överskott från år 1937. Sveriges andel i det återstående beloppet uppgick till guldfrancs 423,050: 70. Till gäldande därav beviljade 1939 års lagtima riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag ett förslagsanslag av 560,000 kronor.

Den av förbunds församlingen den 14 december 1939 fastställda utgiftsbudgeten för år 1940 slutar på ett belopp av 21,451,408 schweiziska francs. Detta innebär en minskning med 10,782,604 schweiziska francs eller med 33.4 % i jämförelse med budgeten för år 1939. Denna besparing har genomförts i främsta rummet med anledning av förslag från en enligt beslut av förbunds församlingen vid 1938 års möte tillsatt besparingskommitté.

Vid bestämmandet av inkomstbudgeten omräknades liksom i budgeterna för åren 1938 och 1939 utgiftsbudgetens slutsumma till guldfrancs med hänsyn till att förbundsmedlemmarnas bidrag alltjämt beräknas i guldfrancs. Inkomstbudgeten fastställdes sålunda till guldfrancs 15,172,720: 95, vilket belopp skall erläggas av förbundsmedlemmarna för år 1940.

Enligt fastställd skala för fördelningen av förbundets kostnader utgör Sveriges bidragskvot 19 enheter, motsvarande ett bidrag för år 1940 av guldfrancs 352,658: 19. Detta utgör en minskning med guldfrancs 70,392: 51 eller med 16.6 % i förhållande till bidraget för år 1939. Till täckande av Sveriges bidrag för år 1940 har departementschefen med hänsyn till nu gällande växelkurs beräknat ett belopp av 475,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot det för ändamålet beräknade beloppet, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må för gäldande av *Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 475,000 kronor.

14:o) **Sveriges deltagande i internationella konferenser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, sid. 14 och 15) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, som nu begärts, hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *Sveriges deltagande i internationella konferenser* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

15:o) **Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, sid 15) och under erinran, att samma belopp anvisats under innevarande budgetår för här ifrågasättande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av Sveriges kostnader för *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

16:o) **Riksdagens interparlamentariska grupp.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, sid. 15 och 16) och under erinran, att samma belopp som det nu äskade anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för *Riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 18,000 kronor.

17:o) **Internationella flyktingekommitténs byrå i London.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 16 och 17), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 3,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till bestridande av Sveriges andel i kostnaderna för *Internationella flyktingekommitténs byrå i London* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 4,000 kronor.

D. Diverse.

18:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till statens allmänna fastighetsfond (punkt 18, sid. 17) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

19:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, sid. 17 och 18) att till Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat upptaget med 50,000 kronor, och departementschefen anmäler, att detta belopp visat sig ungefärligen motsvara den genomsnittliga årliga anslagsbelastningen under budgetåren närmast före krigsutbrottet.

Beträffande anslagsbehovet för nästa budgetår har departementschefen framhållit, att de nuvarande förhållandena göra beräkningarna i avseende å medelsåtgången helt ovissa, då ju för var och en av de nu av kända skäl så vanliga fartygskatastroferna uppstå utgifter av betydande storleksordning för bestridande av de kostnader i samband med besättningens hemsändande, vilka jämlikt sjömanslagen åvila statsverket.

Departementschefen har i detta sammanhang anmält, att anslaget under innevarande budgetår belastats med extraordinära utgifter för hemförskaffning av utomlands vistande svenska undersåtar, vilka efter krigsutbrottet varit nödsakade att lämna krigförande länder och ej varit i stånd att själva ordna hemresan. Då ifrågavarande personer i stor utsträckning tillhört den kategori, som haft sin utkomst i det främmande landet, och i många fall genom krigsutbrottet mistat sina försörjningsmöjligheter och blivit nödställda, har statsverket fått bära en väsentlig del av kostnaderna. Liknande utgifter kunna givetvis även i framtiden uppstå.

Under angivna förhållanden har det syntts departementschefen ofrånkomligt, att anslaget nu höjes med 50,000 kronor till 100,000 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

20:o) **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, sid. 18 och 19) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 50,000 kronor.

21:o) **Understödsnämnden för rysslandssvenskar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 19 och 20) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *Understödsnämnden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 7,000 kronor.

22:o) **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, sid. 20 och 21) att till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 130,000 kronor.

I gällande riksstat har för ifrågavarande ändamål uppförts ett anslag av 130,000 kronor.

Departementschefen har erinrat därom, att ett förslagsanslag till statlig informationsverksamhet anvisats på tilläggsstat I till riksstaten för inneva-

rande budgetår, och att med anlitande härav en telegrafisk direkt nyhetsförmedling till Amerika genom Svensk-amerikanska nyhetsbyrån kunnat igångsättas. För nästa budgetår torde det emellertid, framhåller departementschefen, vara lämpligast, eftersom bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån redan utgår av anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige, att även ersättningen för telegramtjänsten hänföres hit.

Bidraget till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån har till följd av besparingar under anslaget ansetts kunna rymmas inom ramen för det nuvarande anslagsbeloppet, även sedan den särskilda ersättningen för telegramtjänsten tillkommit.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, får hemställa,

att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 130,000 kronor.

23:o) **Statlig informationsverksamhet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för budgetåret 1940/41 till Statlig informationsverksamhet (punkt 23, sid. 22) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

24:o) **Bidrag till utgivande av tidskriften »Le Nord».** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, sid. 22 och 23) att till Bidrag till utgivande av tidskriften »Le Nord» för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 6,000 kronor.

Vidare har uti en inom andra kammaren av herr A. Vougt väckt motion (nr 119) hemställts, att riksdagen vid behandlingen av anslaget till tidskriften »Le Nord» måtte uttala sig för utgivandet av en upplaga i nordisk språkdräkt samt för ändamålet anvisa de medel, som, eventuellt efter överenskommelse mellan svenska regeringen och regeringarna i andra nordiska länder, kunna befinnas erforderliga.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Departementschefen har erinrat därom, att i anledning av en med danska, finska, isländska och norska regeringarna träffad överenskommelse om utgivande av en gemensam nordisk tidskrift med titeln »Le Nord» har under de senaste två budgetåren utanordnats bidrag från svensk sida till kostnaderna för tidskriften med 6,000 kronor för vardera budgetåret. I följd anvisades för ändamålet ett särskilt anslag under tredje huvudtiteln. Depar-

tementschefen har ansett bidraget böra utgå med samma belopp jämväl under nästa budgetår.

Då det i motionen framförda yrkandet synes innebära, att tidskriftens textinnehåll bör översättas på ett eller flera av de nordiska språken i syfte att göra tidskriften mera tillgänglig för en större publik i Norden, anser utskottet förslaget i fråga vara förtjänt av närmare övervägande. Utskottet föreställer sig därvid, att spörsmålet torde böra bliva föremål för överläggningar med regeringarna i de övriga nordiska länderna i syfte att utröna, huruvida anslutning från dessas sida kan vinnas för förslaget, ävensom på vad sätt de ökade kostnaderna skola fördelas. I ärendets nuvarande skick är utskottet emellertid icke berett tillstyrka anvisande av medel för ändamålet. Motionen avstyrkes alltså.

Utskottet.

Mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 119, till *Bidrag till utgivande av tidskriften »Le Nord»* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 6,000 kronor.

25:o) **Upplysningsarbete för freden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, sid. 23) att till Upplysningsarbete för freden för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 15,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft

dels en inom första kammaren av herr *J. Nilsson* i Malmö väckt motion (nr 17), vari hemställts, att anslaget till upplysningsarbete för freden bibehålles vid nu utgående belopp 30,000 kronor;

dels en inom första kammaren av herr *C. Lindhagen* väckt motion (nr 130), vari hemställts, att riksdagen ville höja anslaget till upplysningsarbetet för freden från 15,000 kronor till sitt föregående anslag 30,000 kronor;

dels en inom första kammaren av *samme motionär* väckt motion (nr 131), vari hemställts, att riksdagen ville besluta att även den äldsta och mest omfattande fredsföreningen »svenska freds- och skiljedomsföreningen» måtte beviljas anslag till sitt bemödande i fredens tjänst och att således det i motionen I: 131 påkallade anslaget till den enskilda fredsrörelsen höjes till 36,000 kronor;

dels en inom första kammaren av *samme motionär* väckt motion (nr 132), vari hemställts, att riksdagen ville bevilja Svenska föreningen för Nationernas förbund, Svenska freds- och skiljedomsföreningen och Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet ett resebidrag av 3,000 kronor för inställelse vid huvudföreningarnas plenar- och kommissionssammanträden till fördelning efter Kungl. Maj:ts bestämmande;

dels ock en inom första kammaren av *samme motionär* väckt motion (nr 133), vari hemställt, att riksdagen ville besluta att hädanefter det i tredje huvudtiteln upptagna anslaget till »Upplysningsarbete för freden» i stället anvisas under rubriken »Upplysningsarbete om den internationella rättsordningens förutsättningar och utvägar för deras förverkligande».

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

I riksstaten för innevarande budgetår är anslaget till upplysningsarbete för freden upptaget med 30,000 kronor.

Detta anslag har av Kungl. Maj:t fördelats sålunda, att 4,400 kronor ställts till ministerns för utrikes ärendena förfogande för att enligt av honom fastställda grunder utanordnas såsom stipendier åt studerande vid universitetet i Uppsala och Lund samt högskolorna i Stockholm och Göteborg för studier av Nationernas förbunds organisation och verksamhet eller för bevisande av de föreläsningskurser i internationellrättsliga spörsmål, som under juli och augusti månader 1939 anordnades vid den internationella folkrettsakademien i Haag. Av nämnda anslag har vidare Nordiska föreningen mellanfolkligt samarbete för fred tilldelats 13,600 kronor, Svenska skolornas fredsförening 1,000 kronor, Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet 4,000 kronor, Svenska föreningen för Nationernas förbund 6,000 kronor och Kommittén för utrikespolitisk upplysning 1,000 kronor.

I nuvarande läge har departementschefen ansett, att anslaget bör begränsas till 15,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning frångå Kungl. Maj:ts förslag och anser sig följaktligen böra tillstyrka anvisande av ett anslag av 15,000 kronor för budgetåret 1940/41 till upplysningsarbete för freden.

Beträffande användningen av anslaget torde det böra liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen.

Av det anförda framgår, att utskottet avstyrker motionerna I: 17 och I: 130 ävensom I: 131.

Ej heller har utskottet funnit sig böra tillstyrka motionen I: 132 om anslag till resebidrag till vissa fredsföreningar.

Vad slutligen beträffar motionen I: 133 om ändrad lydelse av rubriken till nu behandlade anslag vill utskottet, som erinrar om att en motion i liknande syfte avslogs av 1938 års riksdag, framhålla, att utskottet icke funnit det motionsvis gjorda yrkandet vara av den betydelse, att detsamma bör påkalla någon riksdagens åtgärd. Motionen avstyrkes alltså.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 17, I: 130, I: 131, I: 132 och I: 133, till *Upplysningsarbete för freden* för budgetåret 1940/41 anvisa ett anslag av 15,000 kronor.

26:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 23), vilket innebär en med hänsyn till förefintlig reservation företagen anslagsminskning med 4,500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 500 kronor.

27:o) **Extra utgifter.** I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, sid. 23 och 24), vilket innebär en anslagsminskning med 10,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för avrundning av huvudtitelns slutsumma.

28:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 28 och 29, sid. 24) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1940/41 anvisa

- a) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 20,200 kronor,
- b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

Stockholm den 9 februari 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Landeryd, *Andrén*, *Heiding*, *Lindström*, *Larsson* i Varberg, *von Heland*, *Bäcklund*, *Boman*, *Andersson* i Arboga och *Ohlin*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Närlinge*, *Ward*, *Holmdahl*, *Andersson* i Södergård, *Bergström*, *Mårtensson* och *Bergvall*.

Reservation

vid **punkt 25:0** (upplysningsarbete för freden) av herrar *Nilsson* i Malmö, *Bäcklund* och *Eriksson* i Stockholm, vilka ansett, att anslaget bort bibehållas vid sitt nuvarande belopp, 30,000 kronor.